

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/151/2017
Identifikačné číslo spisu:	1113225484
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1113225484.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V., bývajúceho v X., zastúpeného Mgr. Jozefom Vidom, advokátom v Nových Zámkoch, Turecká 36, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 24 C 151/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2016 sp. zn. 5 Co 389/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. októbra 2016 sp. zn. 5 Co 389/2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresný súd Bratislava I z 26. júla 2013 domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25 047,20 € spolu s úrokmi z omeškania 5,5 % ročne od 1. júla 2013 do zaplatenia. V žalobe podanej podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) uviedol, že právo mu vzniklo nezákonným rozhodnutím o väzbe a nezákonným rozhodnutím o treste. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky zo 6. novembra 2009, č. k. 2 T 197/2009 bol vzatý do väzby. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 27. januára 2011 sp. zn. 2 T 197/2009 bol uznaný vinným zo zločinu ublíženia na zdraví v súbehu s prečinom výtržníctva a bol odsúdený k úhrnnému a súhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 8 rokov nepodmienečne. Krajský súd v Nitre uznesením zo 6. apríla 2011 sp. zn. 7 To 13/2011 potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky a odsúdenému žalobcovi nariadil výkon úhrnného a súhrnného trestu odňatia slobody so zarátaním väzby od 6. novembra 2009 do 6. apríla 2011. Trest vykonával až do dňa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2012 sp. zn. 4 Tdo 15/2012, ktorým zrušil uznesenie Krajského súdu v Nitre, ako aj rozsudok Okresného súdu Nové Zámky a všetky rozhodnutia na ne nadväzujúce. Najvyšší súd ho zároveň príkazom, z rovnakého dňa, prepustil z výkonu trestu, lebo usvedčujúci dôkaz (priznanie žalobcu ako obvineného v prípravnom konaní zo 14. januára 2009) bol získaný nezákonným spôsobom. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 21. novembra 2012 sp. zn. 2 T 197/2009 bol oslobodený spod obžaloby. Celkovo strávil vo väzbe a výkone trestu odňatia slobody 956 dní.

2. Okresný súd Bratislava I (v poradí druhým) rozsudkom zo 7. apríla 2015 č. k. 24 C 151/2013-104 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 11 400,30 € s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne zo sumy 11 400,30 € od 1. júla 2013 do zaplattenia a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. Žiadnemu zo strán náhradu trov konania nepriznal. Nárok žalobcu na náhradu škody právne posúdil podľa § 8 ods. 1 až 6 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení platnom a účinnom ku dňu 23. júna 2009 (t. j. v čase začatia trestného stíhania uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru SR Nové Zámky z 23. júna 2009, ČVS: ORP-593OVK-NZ-2009 ŠM), nakoľko rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie nároku na náhradu škody bol dátum prvého rozhodnutia, ktorým mala byť poškodenému spôsobená škoda z nasledujúcich, obsahovo nadväzujúcich rozhodnutí (nezákonnosť trestného stíhania bola konštatovaná Najvyšším súdom SR v rozsudku z 19. júna 2012, sp. zn. 4 Tdo 15/2012). Dospel k záveru, že žalobcovi vzniklo právo na náhradu škody, nakoľko bol spod obžaloby oslobodený a Dohovor o ochrane základných práv a ľudských slobôd ustanovuje právo obvineného na spravodlivý proces. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2012 sp. zn. 4 Tdo 15/2012 vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Nitre zo 6. apríla 2011 sp. zn. 7 To 13/2011 a konaním ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvineného. V časti náhrady škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť titulom nezákonnej väzby na základe uznesenia Okresného súdu Nové Zámky zo 6. novembra 2009 sp. zn. 2 T 197/2009 (§ 8 ods. 5 písm. b/ v spojení s § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z.) žalobu ako nedôvodnú zamietol. Mal preukázané, že žalobca si minimálne z neobstaranosti zaviniť vznik väzby. Bez ohľadu na neskoršie súdom vyslovenú nezákonnosť získaného dôkazu v prípravnom konaní žalobca vypovedal, že sa mal dopustiť konania, ktoré vykazovalo znaky trestného činu a bolo z jeho strany potrebné, aby poskytol polícii náležitú súčinnosť pri jeho objasňovaní. Žalobca si nepreberal zásielky súdu na adresu, ktorú pre tento účel uviedol v prípravnom konaní. Z predvolania na verejné zasadnutie z 23. októbra 2009 vyplýva, že súdna zásielka bola doručovaná na ním uvedenú adresu (J.) a vrátila sa, s oznámením pošty, adresát neznámy. Pokiaľ ide o doručovanie zásielok na adresu J., ktorú žalobca uviedol počas výsluchu ako obvinený, v trestnom spise absentuje vrátenie zásielok, avšak bez ohľadu na uvedenú skutočnosť, žalobca pred súdom uviedol, že nemá kde bývať a je bezdomovec. Preto s prihliadnutím na jeho osobu, vek, prostredie, v ktorom žil a spôsob jeho života mal preukázané zavinenie väzby. V časti náhrady škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť výkonom trestu odňatia slobody na základe nezákonného rozhodnutia Krajského súdu v Nitre zo 6. apríla 2011 sp. zn. 7 To 13/2011, vychádzajúc z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca preukázal splnenie všetkých troch zákonných predpokladov o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť). Dokazovaním zistil, že žalobca bol na základe príkazu Najvyššieho súdu SR zo dňa 19. júna 2012 prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, kde bol celkovo 441 dní v období od 6. apríla 2011 do 19. júna 2012. Súd mal za to, že žalobca si nezaplnil uloženie trestu odňatia slobody, a v dôsledku toho mu vznikla nemajetková ujma pre nedôvodné pozbavenie osobnej slobody na 441 dní z dôvodu nezákonných rozhodnutí, ktoré boli následne zrušené rozhodnutím najvyššieho súdu (§ 8 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z.). Tieto boli dôvodom, aby žalobca bol oslobodený spod obžaloby (§ 8 ods. 1 písm. b/ zákona) bez toho, aby si tento zásah zaviniť (§ 8 ods. 6 písm. a/ zákona). Súd vzhľadom na výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy ďalej neskúmal opodstatnenosť ďalších zásahov do rodinného, pracovného a spoločenského života žalobcu, keďže žalobca pri výpočte výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z minimálnej sumy uvedenej v § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. (jedna tridsatina priemernej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za predchádzajúci kalendárny rok a to za každý deň pozbavenia osobnej slobody). Výpočet v roku 2011 (270 dní) je suma 6 920,10 € a v roku 2012 (171 dní) je suma 4 480,20 €. Z dokazovania vyplýva, že príčinnou súvislosťou medzi nezákonnými rozhodnutiami a vznikom škody bolo nesústreďené vyhodnotenie dôkazných prostriedkov zo strany Okresného súdu Nové Zámky a Krajského súdu v Nitre a pri ich správnom vyhodnotení by k odsúdeniu žalobcu ani k výkonu trestu odňatia slobody nedošlo. Pokiaľ ide o úroky z omeškania, súd ich priznal v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko ich považoval za dôvodné, keď mal za to, že k omeškaniu došlo dňom nasledujúcim po oznámení, že nebolo vyhovené jeho nároku pri predbežnom prerokovaní.

3. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu aj žalovanej (v poradí tretím) rozsudkom z 25. októbra

2016 sp. zn. 5 Co 389/2015 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti potvrdil. V zamietajúcej časti, týkajúcej sa povinnosti zaplatiť 13 646,90 € s úrokom z omeškania 5,5 % ročne od 1. júla 2013 do zaplataenia rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 12 819,65 € s úrokom z omeškania 5,5 % ročne od 1. júla 2013 do zaplataenia, vo zvyšku rozsudok potvrdil. Stotožnil sa v plnom rozsahu so skutkovým stavom, že žalobca bol vo väzbe a výkone trestu v trvaní 956 dní a následne bol oslobodený pre nezákonne získaný dôkaz (priznanie) v prípravnom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu existencia nezákonného rozhodnutia o výkone trestu odňatia slobody (§ 8 ods. 1 až 3 zákona) vylučuje súčasné posudzovanie opodstatnenosti žaloby i z hľadiska rozhodnutia o väzbe podľa § 8 ods. 5 zákona. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy len u tých poškodených, ktorý vykonali väzbu, avšak nevykonali trest odňatia slobody. Vychádzajúc z uvedeného súd preto nesprávne posudzoval otázku zavinenia väzby žalobcom podľa § 8 ods. 6 zákona a z toho dôvodu dospel k nesprávnym záverom o danosti liberačných dôvodov za obmedzenie osobnej slobody žalobcu od 6. novembra 2009 do 6. apríla 2011. Pre posúdenie veci bolo dôležité, že žalobca si nezávinil uloženie trestu odňatia slobody vzhľadom na závery najvyššieho súdu o tom, že išlo o nezákonne získaný dôkaz. Preto by bolo neprípustné brať naň zreteľ. Iluzórnosť priznania žalobcu ku skutku, vyplýva i zo znaleckého dokazovania v trestnom konaní. Podľa znalca k zraneniam nemohlo dôjsť spôsobom, ktorý uviedol žalobca a navyše poškodený pôvodne nevedel označiť osobu páchatela. Nepochybne tým je daný základ samotnej žaloby, keď sú splnené všetky predpoklady pre jej opodstatnenosť - existencia nezákonného rozhodnutia o treste, jeho zrušenie, oslobodenie žalobcu spod obžaloby, absencia zavinenia trestu i uplatnenie nároku u žalovaného (§ 15). Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že nemožno považovať za postačujúce zadosťučinenie len konštatovanie okresného súdu o nezákonnosti rozhodnutí o treste v zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu. S ohľadom na okolnosti prípadu (vyfabrikovanie priznania orgánmi činnými v trestnom konaní, obmedzenie osobnej slobody na 956 dní, vek žalobcu v čase nástupu do väzby, odlúčenie od syna v útľom veku) si žalobca opodstatnene uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy za celé obmedzenie osobnej slobody. Nepovažoval za správnu argumentáciu žalovanej ohľadne výpočtu výšky nemajetkovej ujmy, že súd mal správne aplikovať § 17 ods. 3 v znení účinnom od 1. januára 2013, t. j. v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ktorý pre ňu stanovuje maximálny limit. Podľa odvolacieho súdu táto novela neobsahovala prechodné ustanovenia a nárok na náhradu škody vzniká vydaním nezákonného rozhodnutia (s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 262/2015). Odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 24 219,95 € spolu s úrokom z omeškania, ktorá pozostáva z uplatnenej 1/30 priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca za predchádzajúci kalendárny rok. Za 55 dní v roku 2009, 365 dní v roku 2010 a 171 dní v roku 2012. Rozdiel medzi uplatnenou sumou 25 047,20 € a sumou celkovo priznanou 24 219,95 € považoval za neopodstatnenú ako nesprávne vypočítanú. Neobstojí námietka žalovanej, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká až na základe rozhodnutia súdu. Odkaz žalovanej v odvolaní na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 15/1997 považoval za nenáležitý, nakoľko sa týka náhrady nemajetkovej ujmy pri porušení osobnostných práv. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. nevyplýva, že náhradu nemajetkovej ujmy určuje súd. Túto náhradu môže akceptovať i žalovaná pri predbežnom prerokovaní nároku a preto zhodne ako súd prvej inštancie konštatoval omeškanie až deň nasledujúci po oznámení neakceptácie nároku.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p. K dovolaciemu dôvodu § 421 ods. 1 písm. b/ uviedla, že odvolací súd nesprávne právne posúdil 1/ otázku, či existencia titulu na náhradu škody v podobe nezákonného rozhodnutia o treste vylučuje existenciu titulu v podobe nezákonného rozhodnutia o väzbe. Zákon č. 514/2003 Z.z. podľa jej názoru vychádza z prvotných dôvodov uvalenia väzby a pri rozhodnutí o väzbe ako aj pri rozhodnutí o treste sa skúmajú rozdielne dôvody pre ich vydanie. Dôvody väzby sa nemusia týkať priamo spáchania trestného činu, stačí dôvodná obava, že obvinený ujde, bude sa skrývať, bude mariť trestné stíhanie, prípadne čin dokoná. Poukázala na rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o zavinení väzby žalobcom z viacerých dôvodov - nepodávanie opravných prostriedkov, odôvodnenosť väzby, právoplatné odsúdenie trestným rozkazom, vyživovacia povinnosť určená súdom, nevedenie riadneho života. Odvolací súd nesprávne právne posúdil 2/ naplnenie podmienok pre priznanie nároku z titulu nezákonného rozhodnutia

o treste, keďže žalobca si uloženie trestu vzhľadom na priznanie sa k spáchaniu skutku a nepodanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia zavinil sám. Poukázala na skutočnosť, že súd sa nevyjadril k odvolacej námietke, že pokiaľ sa žalobca priznal k spáchaniu trestného činu, a aj keď tento dôkaz nebolo možné použiť v trestnom konaní, priznanie náhrady nemajetkovej ujmy by bolo v danom prípade v rozpore s dobrými mravmi. Súd nesprávne právne posúdil otázku 3/ aplikácie § 17 ods. 3 a 4 v znení zákona č. 514/2003 Z.z. účinnom do 31. decembra 2012. Súd mal správne pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy aplikovať ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v platnom znení od 1. januára 2013, teda v čase rozhodovania o nej. Z tohto dôvodu mal posudzovať vznik nemajetkovej ujmy a jej výšku s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov v súkromnom živote poškodeného a ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ uviedla, že súd nesprávne posúdil právnu otázku vzniku povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a následného priznania úrokov z omeškania. Súd nesprávne vyhodnotil omeškanie tohto nároku uplynutím lehoty na predbežné prerokovanie nároku. Podľa jej názoru určenie konkrétnej výšky ako aj priznanie náhrady spočíva na súde a jeho voľnej úvahe. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 185/2011 k omeškaniu dochádza až uplynutím lehoty na plnenie určenej súdnym rozhodnutím. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ uviedla, že súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že v obdobnej veci bolo rozhodnuté odlišne (namietané na odvolacom pojednávaní zo 4. októbra 2016). Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 643/2014, v ktorom dospel súd k inému záveru a to, že pri aplikácii § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. sa má uplatniť zásada nepravnej retroaktivity. Nevysporiadal sa ani s námietkou, že súd sa pri rozhodovaní o povinnosti zaplatiť úroky z omeškania pri náhrade na nemajetkovú ujmu odchyľil od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 185/2011.

5. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota

na podania dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

12. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, zastúpená (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.) žalovaná napáda rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej aj zmeňujúcej časti, ktorým rozhodol o odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej.

13. Žalovaná podala dovolanie z dvoch dovolacích dôvodov a to podľa § 420 a § 421 C.s.p.

14. Dovolací súd posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 C.s.p.) dospel k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ C.s.p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.), a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

15. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ C.s.p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Žalovaná podľa obsahu (§ 124 C.s.p.) v dovolaní vyvodzuje vadu § 420 písm. f/ C.s.p. Zo skutočnosti, že odvolací súd sa nevyjadril k odvolacej námietke a to k odklonu právneho posúdenia v otázke vzniku nároku na úroky z omeškania v prípade náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenej podľa zákona č. 514/2003 Z.z., od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 185/2011, pričom ide o rovnakú skutkovú vec. Rovnako sa argumentačne nevysporiadal s odlišným rozhodnutím Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 643/2014, v ktorom je vyslovený názor, že pre výpočet výšky nemajetkovej ujmy pri aplikácii § 17 ods. 4 zákona sa má uplatniť zásada nepriamej retroaktivity. Okrem toho namieta nedostatočný záver (odôvodnenie) odvolacieho súdu, prečo neposudzoval nárok na náhradu škody z nezákonného rozhodnutia o väzbe, ale len z existencie nezákonného rozhodnutia o treste.

17. Z ustanovenia § 387 ods. 3 C.s.p. vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

18. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Na druhej strane ale treba mať na zreteli, že vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS

53/10, III. ÚS 99/08). Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu (aj keď tento ich vníma ako relevantné), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (porovnaj IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

19. Žalovaná namieta, že odvolací súd sa v rozhodnutí argumentačne nevysporiadal s odvolacou námietkou odlišného rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 643/2014. V tomto sa uvádza, že pri aplikácii § 17 ods. 4 zákona sa má súdom uplatniť zásada nepriamej retroaktivity, keď odvolací súd (v bodoch 18. až 21. rozsudku) dospel k právnomu záveru, že pre toto ustanovenie nie je potrebné aplikovať zásadu nepriamej retroaktivity, ale ho treba aplikovať v znení do 31.12.2012, pretože nárok na náhradu škody mu vznikol v tom čase vydaním nezákonného rozhodnutia.

20. Pri realizácii práva vystupuje do popredia požiadavka, aby orgány pri aplikácii práva postupovali v obdobných situáciách rovnako, aby nedochádzalo k svojvôli. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). V danom prípade sa preto odvolací súd v zmysle princípu právnej istoty mal vysporiadať aj s touto námietkou, ktorá bola námietkou podstatnou.

21. Medzi práva strany sporu civilného súdneho konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p. odôvodniť, je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Podľa § 202 ods. 2 a 3 C.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

22. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že pri povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa žalobca dostáva do omeškania nasledujúci deň po tom, ako mu žalovanou (Ministerstvom spravodlivosti SR) bolo oznámené, že jeho nárok na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia neakceptuje. Odvolací súd odkaz žalovanej na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 15/97 považoval za nenáležitý z dôvodu, že ide o skutkovo odlišnú vec týkajúcu sa náhrady nemajetkovej ujmy pri porušení osobnostných práv. Poukázal na to, že pri náhrade nemajetkovej ujmy uplatnenej podľa zák. č. 514/2003 Z.z. z neho nevyplýva, že takúto náhradu nemajetkovej ujmy určuje súd. Odvolací súd sa však v odôvodnení vôbec nevysporiadal s namietaným odklonom od právneho názoru v skutkovo obdobnej veci (týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy pri

zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb.), vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 6 Cdo 185/2011, na ktorý žalovaná poukázala na odvolacom pojednávaní zo 4. októbra 2016 a v ktorej veci najvyšší súd uviedol: „Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 24. júna 1998, sp. zn. 1 Co 15/97, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zosť 3, pod por.č. 45/2000, už judikoval, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.“ Treba preto prisvedčiť námietke žalovanej, uvedenej v dovolaní, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nijako nevysvetlil (bližšie neodôvodnil), ktorú povinnosť mu ukladá § 393 ods. 3 C.s.p., prečo v danej veci nevychádzal z právneho záveru vysloveného v citovanom rozhodnutí najvyššieho súdu a odklonil sa od neho. Za takýchto okolností je aj odôvodnenie odvolacieho súdu týkajúce sa vzniku povinnosti žalovanej zaplatiť úroky z omeškania pri náhrade nemajetkovej ujmy (uplatnenej podľa zákona č. 514/2003 Z.z.) za nedostatočné a v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p. Chýba v ňom akýkoľvek myšlienkový postup súdu, ktorý by vysvetľoval, s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, odôvodnenosť jeho právneho záveru. Odvolací súd (len) konštatoval, že zo žiadneho ustanovenia zákona (č. 514/2003 Z.z.) nevyplyva, že náhradu nemajetkovej ujmy určuje súd. Takúto náhradu môže preto akceptovať žalovaný pri predbežnom prerokovaní nároku. Odvolací súd uviedol, že pri náhrade nemajetkovej ujmy uplatnenej podľa zák. č. 514/2003 Z.z. z neho nevyplyva, že takúto náhradu nemajetkovej ujmy určuje súd, najvyšší súd - považuje za „zmätočné“. Povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu môže totiž záväzne vysloviť len súd.

23. Napokon z rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno vyvodiť, na základe akých úvah, prípadne výkladu (ktorého ustanovenia akého právneho predpisu), dospel k právnomu záveru, že existencia nezákonného rozhodnutia o treste, vylučuje súčasné posudzovanie opodstatnenosti žaloby z hľadiska nezákonného rozhodnutia o väzbe. Uvedené preto nezodpovedá požiadavke § 220 ods. 2 C.s.p.

24. Porušením procesného práva dovolateľky na riadne odôvodnenie odvolacieho súdu bolo porušené jej základné právo na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo nesporne zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.